

Autista gyermekek a köznevelésben

Dr. Kálozi Mirjam

Az AOSZ jogsegélyszolgálat vezetőjének előadása

2018. február 08.

A Patrónus Ház Nonprofit Kft. megbízásából

Diagnózis, szakértői vizsgálat

Orvosi diagnózis

BNO kód (F84.0, F84.1, F84.5, F84.8, F84.9) pervazív fejlődési zavarok

Pedagógia szakszolgálat szakértői bizottsága

Sajátos nevelési igény megállapítása, mely alapján speciális ellátásra jogosult a gyermek

Szakértői bizottság vizsgálatának kezdeményezése

A szakértői vizsgálat indítható:

- hivatalból,
- hatósági megkeresésre,
- szülői kérelemre,
- illetve a szülő egyetértésével
  - a nevelési-oktatási intézmény,
  - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény hatálya alá tartozó család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ, bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató, gyermekotthon, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, nevelőszülői hálózat működtetője,
  - a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok ápoló, gondozó otthona, fogyatékosok rehabilitációs intézménye, fogyatékosok nappali intézménye

kezdeményezésére.

Ha a szülő nem ért egyet, akkor hatósági eljárás kezdeményezhető!

Szakértő vélemény kötelező tartalma 1

A szakértői véleménynek tartalmaznia kell:

- a) a gyermek, tanuló és a szülő nevét, a gyermek, tanuló születési idejét, lakóhelyét és tartózkodási helyét,
- b) a szakértői vizsgálat rövid leírását,
- ba) a beilleszkedési, a tanulási vagy a magatartási nehézségre, vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,
- bb) **a sajátos nevelési igényre, vagy annak kizárására vonatkozó megállapítást, az azt alátámasztó tényeket,**
- c) a korai fejlesztés és gondozás szükségességét, az ennek keretében nyújtott szolgáltatásokat, a fejlesztéssel kapcsolatos szakmai feladatokat, valamint annak megjelölését, hogy a feladatokat milyen ellátás keretében mely intézmény biztosítja,
- d) **annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az e célra létrehozott, a fogyatékoság típusának megfelelő nevelési-oktatási intézményben, osztályban, csoportban, tagozaton vagy a többi gyermekkel, tanulóval közösen is részt vehet az óvodai nevelésben, iskolai nevelésben-oktatásban, kollégiumi nevelésben,**
- e) annak megállapítását, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló **a tankötelezettségét kizárólagosan iskolába járással, illetve kizárólagosan magántanulóként teljesítheti,**

Szakértő vélemény kötelező tartalma 2

- f) ha a tanuló a tankötelezettségét kizárólagosan magántanulóként teljesítheti, a heti foglalkoztatás idejét és a felkészüléshez szükséges szakembereket,
  - g) annak megállapítását, hogy a tanuló a tankötelezettségét fejlesztő nevelés-oktatás, illetőleg a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti,
  - h) a gyermek, tanuló sajátos nevelési igényének megfelelő
  - ha) óvodára, csoportra (a továbbiakban együtt: kijelölt óvoda),
  - hb) általános iskolára, középfokú iskolára, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskolára, csoportra, osztályra, tagozatra (a továbbiakban együtt: kijelölt iskola),
  - hc) kollégiumra [a h) pont alattiak a továbbiakban együtt: kijelölt nevelési-oktatási intézmény]
- vonatkozó javaslatot és a kijelölt nevelési-oktatási intézmény megjelölését,
- i) a hivatalból történő felülvizsgálat időpontját,
  - j) a gyermek, tanuló nevelésével, oktatásával kapcsolatos sajátos követelményeket, **fejlesztési feladatokat**, a fejlesztési feladatok ellátásának javasolt időkeretét, javaslatot az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli **mentesítésre**,
  - k) a szükséges **szakemberre vonatkozó javaslatot**,
  - m) a szülő tájékoztatását a 18. §-ban foglalt jogairól és kötelezettségeiről.

Intézmény kijelölés 1

- A szakértői bizottság által összeállított intézményjegyzékben szereplő intézmények közül
- Az intézmény alapdokumentumában szerepel az autizmussal élők nevelése-oktatása, mint köznevelési feladat
- A szülő választja ki a sajátos nevelési igényű tanuló számára megfelelő ellátást nyújtó nevelési-oktatási intézményt az illetékes szakértői bizottság szakértői véleménye alapján, a szülő és a gyermek igényeinek és lehetőségeinek figyelembevételével.
- „Aránytalan teher” fogalma
- A szakértői bizottság nem jelölhet ki olyan intézményt, amely helyhiány miatt nem tudná felvenni a gyermeket, tanulót.
- Amennyiben a szülő az összeállított intézményjegyzékről köznevelési intézményt nem választ, a szakértői bizottság a vizsgálat lezárását követő harmincadik napon a gyermeket, tanulót ellátó intézményt saját választása alapján kijelöli és a szakértői véleményt a kijelöléstől számított öt munkanapon belül a szülőnek kézbesíti.

Intézmény kijelölés 2

- Ha az óvodai nevelés, iskolai nevelés és oktatás a többi gyermekkel, tanulóval közös óvodai csoportban, iskolai osztályban azért nem szervezhető meg, mert az intézményjegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi - óvoda vonatkozásában - a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőnek - iskola vonatkozásában -, a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató - szakképzésben részt vevő vagy szakképzésbe jelentkező tanuló esetén a tankerületi igazgató a szakképzési centrum vezetőjének egyetértésével - intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény kijelölésre kerüljön. A jegyző, illetve a tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.
- Ha a gyermek, a tanuló gyógypedagógiai intézményben történő nevelése, oktatása azért nem szervezhető meg, mert az Intézmény által vezetett jegyzékben nincsen megfelelő óvoda, iskola, a szakértői bizottság a szakértői véleményét megküldi a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes tankerületi igazgatónak. A tankerületi igazgató intézkedik arról, hogy a gyermek, tanuló kötelező felvételét ellátó nevelési-oktatási intézmény kijelölésre kerüljön. A tankerületi igazgató tizenöt napon belül tájékoztatja az intézkedéséről a szakértői bizottságot.

Intézményváltás

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló iskolát kíván változtatni, szándékáról a tanuló szülőjének írásban tájékoztatnia kell a szakértői bizottságot.

A szakértői bizottság, amennyiben az az iskola, amelybe a tanuló az átvételét, felvételét kéri, az adott sajátos nevelési igényre tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a bejelentést tizenöt napon belül írásban tudomásul veszi, és szakértői véleményének az iskola kijelölésére és az iskolába történő beiratkozásra vonatkozó rendelkezéseit módosítja. Ha az iskola nem vagy nem az adott fogyatékosagra tekintettel szerepel az intézményi jegyzékben, a szakértői bizottság a tanuló - szükség szerinti - vizsgálata után új szakértői véleményt készít. A tanuló vizsgálata mellőzhető, ha a meglévő vizsgálati eredmények kiegészítésére nincs szükség. E rendelkezéseket alkalmazni kell az óvoda, a kollégium, a korai fejlesztés és gondozás, továbbá a fejlesztő nevelés-oktatás feladataiban közreműködő intézmény változásakor is. Ezen intézkedéseket, ha a gyermek, tanuló vizsgálatára nincs szükség, a szakértői bizottság vezetője vagy az általa kijelölt szakértői bizottsági tag hajtja végre.

Szakértői vizsgálat

- 15/2013 EMMI rendeletben foglaltak szerint
- Mindkét szülő jelenlétében illetve egyetértésével
- A szakértői vizsgálat befejezését követően a szülőt tájékoztatni kell a szakértői vizsgálat megállapításairól, a szakértői vélemény várható tartalmáról, a szülői jogokról és kötelezettségekről. A tájékoztatás tényét, a tájékoztatási kötelezettség teljesítését írásba kell foglalni és a szülővel alá kell íratni. (Előzetes tájékoztatás)
- A szakértői véleményt, fő szabály szerint a vizsgálat lezárását követő huszonegy napon belül kézbesíteni kell a szülőnek. Ha a szülő nem választ intézményt, akkor a szakértői bizottság a vizsgálat lezárását követő 30. napon kijelöli az intézményt és 5 napon belül kézbeíti a szakértői véleményt.
- A kézbesítés történhet postai úton, személyesen vagy kézbesítő útján. A kézbesítés napja az a nap, amelyen a szakértői véleménynek a szülő általi átvétele megtörtént, vagy amely napon a szülő az átvételt megtagadta. Ha postai úton kézbesített szakértői vélemény a szakértői bizottsághoz „nem kereste” jelzéssel érkezik vissza, a szakértői véleményt - az ellenkező bizonyításig - a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni.

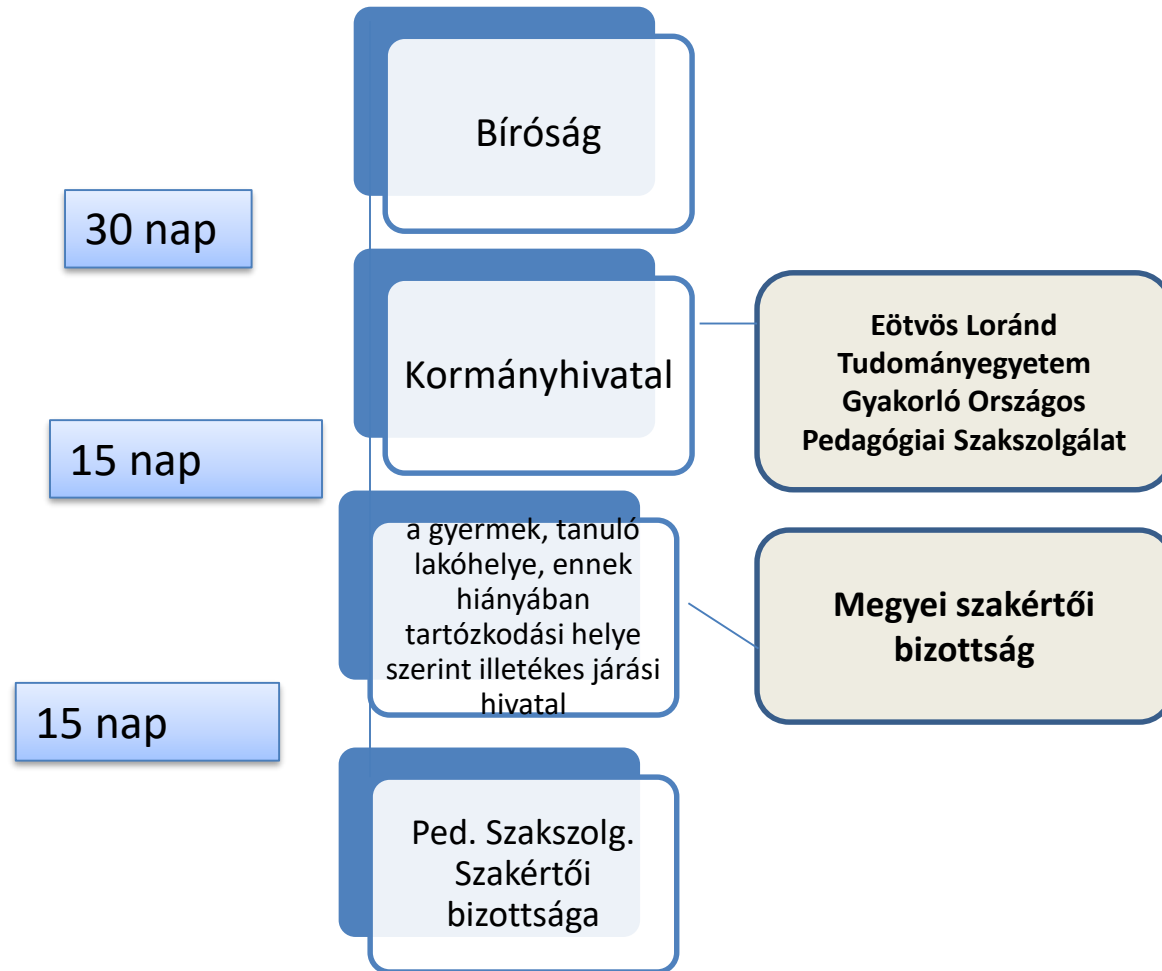
Jogorvoslat

A gyermek, tanuló ellátására a szakértői véleményben foglaltak szerint akkor kerülhet sor, ha az abban foglaltakkal a kiskorú tanuló esetén a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló egyetért. Amennyiben a szakértői véleményben foglaltakkal a szülő, a tanuló nem ért egyet, a szakértői bizottság köteles erről a tényről a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalt tájékoztatni.

A szülő, vagy nagykorú tanuló esetén a tanuló közvetlenül is eljárást indíthat a gyermek, tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes járási hivatalnál a szakértői vélemény felülvizsgálatát kezdeményezve. Szülőnek, vagy nagykorú tanuló esetén a tanulónak a szakértői véleményben foglaltakkal kapcsolatos egyetértését vagy egyet nem értését írásban kell közölnie.

A szülőnek, vagy nagykorú tanuló esetén a tanulónak - a szakértői vélemény kézhezvételétől számítva - tizenöt nap áll rendelkezésre a szakértői vélemény felülvizsgálatának kezdeményezésére. Amennyiben a szülő, vagy nagykorú tanuló esetén a tanuló a szakértői vélemény kézhezvételétől számított tizenöt napon belül nem tesz nyilatkozatot és nem indítja meg a felülvizsgálati eljárást, az egyetértését megadottnak kell tekinteni.

Szakértői véleménnyel szembeni jogorvoslat

**15/2013 EMMI rend. 18.§ és 40.§
szerinti jogorvoslati rend**

Szakértői vélemény kötelező felülvizsgálata 1

- sajátos nevelési igényű, a szakértői bizottság hivatalból, hatósági megkeresésre, szülői kérelemre, vagy a gyermek nevelését ellátó óvoda, nevelését, oktatását ellátó iskola kérelme alapján felülvizsgálati eljárást folytat le
- a szakértői bizottság szakértői véleményét a végrehajthatásának megkezdését követő első nevelési év, tanév során hivatalból felül kell vizsgálni. Az első hivatalból történő felülvizsgálatában nem vehet részt az, aki a szakértői vélemény megalkotásában közreműködött.
- Ha a gyermek, tanuló enyhe értelmi fogyatékos, illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd, a szakértői véleményt az első hivatalból történő felülvizsgálat után addig a tanévig, amelyben a tanuló a tíz éves életkort betölti minden második, azt követően és egyéb fogyatékoság, valamint **autizmus spektrum zavar esetében**, illetve ha a tanuló beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, **addig a tanévig, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti, minden harmadik tanévben hivatalból felül kell vizsgálni.**

Szakértői vélemény kötelező felülvizsgálata 2

- **A szülő a felülvizsgálati eljárást bármikor kezdeményezheti.** A szakértői bizottság a szülő kérelmére akkor köteles lefolytatni a felülvizsgálati eljárást, ha a hivatalból történő felülvizsgálat óta több mint hat hónap telt el, és a soron következő, hivatalból történő felülvizsgálat időpontjáig több mint hat hónap van hátra.
- **Ha a felülvizsgálatra a nevelési-oktatási intézményben kerül sor,** a vizsgálat időpontjáról és helyéről - a szakértői bizottsággal történő egyeztetés alapján - a gyermek, tanuló nevelését, nevelését-oktatását ellátó intézmény a felülvizsgálat időpontja előtt legalább nyolc nappal értesíti a szülőt. A felülvizsgálat során a szülő jelenlététől, valamint közreműködésétől a szakértői bizottság eltekinthet, ha a szülő a vizsgálat lefolytatása előtt írásban nyilatkozik a felülvizsgálat tényének és időpontjának tudomásul vételéről, és arról, hogy azon nem kíván jelen lenni.
- **A gyermek nevelését ellátó óvoda, nevelését, oktatását ellátó iskola a felülvizsgálati eljárást - tanévenként legfeljebb egy alkalommal - bármikor kezdeményezheti,** amelyről - a felülvizsgálat szükségességének indokolásával - a szülőt tájékoztatni köteles. Sajátos nevelési igényű gyermek esetében, az óvodai vagy iskolai kezdeményezésre történő felülvizsgálat lefolytatásakor a felülvizsgálat részeként, a szakértői bizottság egy tagja legalább egy teljes napot a gyermek óvodai csoportjában, a tanuló iskolai osztályában hospitál, megfigyeléseiről feljegyzést készít.

A gyermek ellátása az iskolában az alábbiak szerint történik

- NAT (Nemzeti alaptanterv)
- Kerettanterv
- Iskola helyi tanterve
- Helyi pedagógiai program
- Szakértői bizottság szakértői véleménye
- Gyermek egyéni fejlesztési terve
- A köznevelési tárgyú jogszabályok, főként az SNI Irányelvként ismert 32/2012 EMMI rendelet

SNI gyermek, tanuló ellátásnak feltételei

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez és oktatásához a következő feltételek szükségesek:

a) a gyermek, tanuló külön neveléséhez és oktatásához, a fejlesztő nevelés-oktatáshoz, a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a neveléshez és oktatáshoz szükséges speciális tanterv, tankönyv és egyéb segédlet,

b) egyéni előrehaladású neveléshez és oktatáshoz, integrált óvodai neveléshez, iskolai nevelés-oktatáshoz, az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus, konduktor foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz speciális tanterv, tankönyv, valamint speciális gyógyászati és technikai eszközök,

c) a fejlesztési területek szakértői bizottság által történő meghatározása.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat útján is biztosítható.

Autizmus esetén: autizmus spektrum zavarok pedagógiája szakirány vagy szakirányú továbbképzés

Fejlesztések időtartama

- a fenntartó az **óvodában heti tizenegy óras** időkeretben köteles megszervezni a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását
- sajátos nevelési igényű tanulók **heti** egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma évfolyamonként változó, de ауизmus esetén **10-15 óra iskolában** (2011 évi CXC törvény 6. számú melléklete)
- ez csak heti időkeret, az intézményben ellátandó gyermekek számától függ az, hogy ténylegesen egy gyermek heti hány órában kap fejlesztést (számítási mód 20/2012 EMMI rend. 138.§-a)
- a fejlesztés egyéni és csoportos is lehet
- magántanuló egyéni foglalkozás keretében történő felkészítésére tanulóként heti 10 óra áll rendelkezésre, melyen belül biztosítandóak a fejlesztések is (Az időkeret az egyes hetek és tanulók között átcsoportosítható.)

Fejlesztési feladatok meghatározása, dokumentálása

- A nevelési-oktatási intézmény az együttnevelést segítő pedagógus közreműködésével a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló fejlesztéséhez **egyéni fejlesztési tervet** készít, és évente legalább egy alkalommal rögzíti a fejlesztés eredményét.
- Az egyéni fejlesztési terv tartalmáról és a fejlesztés eredményéről **a szülőt tájékoztatni kell.**
- A nevelési-oktatási intézmény a többi tanulóval együtt oktatott tanuló egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációját központilag kiadott **egyéni fejlődési lapon** dokumentálja.

Utazás a kijelölt intézménybe (Nkt. 74.§ (5) bek.)

- A lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint illetékes települési önkormányzat megtéríti a kötelező felvételt biztosító óvodába való utazás költségeit, továbbá szükség esetén gondoskodik kísérő személyről a gyermek részére, ha az óvoda a településen kívül található, és az óvodába való utaztatást az önkormányzat nem biztosítja.
- A kötelező felvételt biztosító iskolába való utaztatásról a fenntartó gondoskodik.

Egyéb utazási költségtérítés

1. MÁK-kártya:

helyi közlekedésben 100%, helyközi 90% jegyedvezmény a kártya tulajdonosának + 1 fő kísérőnek

2. TB költségtérítés:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek és kísérőjük a korai fejlesztést és gondozást, a fejlesztő felkészítést nyújtó intézmények, valamint gyógypedagógiai intézménybe történő utazásukhoz az utazási költségtérítés megállapítására az „Utazási utalvány sajátos nevelési igényű gyermek és kísérője részére” (S.U.T.K.-10.) elnevezésű nyomtatvány alapján kerülhet sor.
- Csak helyközi közlekedésben!
- Az utalvány kiállítására, valamint annak eldöntésére, hogy a gyermek tömegközlekedési eszközön utaztatható e, az illetékes Szakértői Bizottság vezetője jogosult.
- A gyermek kísérőjének (kísérőinek) egy napon maximum 2 oda-, illetve 2 visszautat lehet elszámolni.
- Gépkocsival történő utaztatás esetén 21,- Ft/km
- Bővebb infó:

<https://egbiztpenzbeli.tcs.allamkincstar.gov.hu/ell%a1t%a1sok/betegs%a9g-eset%a9n/utaz%a1si-k%b6lts%a9gt%a9r%adt%a9s.html>

Pedagógus kötelezettségei

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy

- a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel **egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, konduktorral vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse**
- a szülőt (törvényes képviselőt) **rendszeresen tájékoztassa** a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről
- a gyermek, tanuló érdekében **együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel**

Szülők jogai

A szülő joga különösen, hogy

- megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét, tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról,
- **gyermek fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon,**
- kezdeményezze szülői szervezet, óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék létrehozását, és annak munkájában, továbbá a szülői képviselők megválasztásában mint választó és mint megválasztható személy részt vegyen,
- írásbeli javaslatát a nevelési-oktatási intézmény vezetője, a nevelőtestület, az óvodaszék, iskolaszék, kollégiumi szék, a pedagógus megvizsgálja, és arra a megkereséstől számított tizenöt napon belül az óvodaszéktől, iskolaszéktől, kollégiumi széktől legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen érdemi választ kapjon,
- **a nevelési-oktatási intézmény vezetője vagy a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon,**
- személyesen vagy képviselői útján - jogszabályban meghatározottak szerint - részt vegyen az érdekeit érintő döntések meghozatalában,
- **az oktatási jogok biztosához forduljon.**

A gyermek és a kiskorú tanuló szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, kivéve ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek, tanuló testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.

Szülők kötelezettségei

A szülő kötelessége, hogy

- gondoskodjon gyermeke értelmi, testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről és arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, továbbá **megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget, együttműködve az intézménnyel, figyelemmel kíséresse** gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét,
- **biztosítsa** gyermeke óvodai nevelésben való részvételét, továbbá tankötelezettségének teljesítését,
- **tiszteletben tartsa** az óvoda, az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait, tiszteletet tanúsítson irántuk
- **gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson**, továbbá biztosítsa gyermekének az iskolapszichológusi, óvodapszichológusi vizsgálaton és a fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület erre javaslatot tesz. Ha az e bekezdésében foglalt kötelezettségének a szülő nem tesz eleget, a köznevelési feladatokat ellátó hatóság kötelezi a szülőt kötelezettségének betartására.

Óvodakötelezettség

- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig **a harmadik életévét betölti**, a nevelési év kezdő napjától **legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson** vesz részt. **A jegyző** - az egyházi és magán fenntartású intézmények esetében a fenntartó - **a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti felmentést adhat** a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.
- A kötelező óvodai nevelés **korai fejlesztésben és gondozásban is teljesíthető.**

Tankötelezettség

- A gyermek **abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik.** Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a köznevelési feladatot ellátó hatóság a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
- A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti. **A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnek a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti.** A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.
- A tankötelezettség iskolába járással, vagy magántanulóként teljesíthető

Magántanulóság

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló, a szakértői bizottsági feladatot ellátó intézmény szakértői véleménye alapján tanulmányait magántanulóként folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról, felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, az ehhez szükséges pedagógusokról a szakértői véleményben foglaltak szerint az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. Ez esetben az iskola igazgatója a magántanulói státuszt határozatában jóvá hagyja.

Az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról a sajátos nevelési igényű tanuló esetén az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat keretében kell gondoskodni.

Az iskola igazgatója köteles tájékoztatni a tanulót és a szülőt a magántanuló kötelességeiről és jogairól.

A magántanuló az igazgató előzetes engedélyével vehet részt a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon.

Egyéni előrehaladású nevelés és oktatás

- Nem magántanulóság!
- a sajátos nevelési igényű tanuló számára engedélyezhető, a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó továbbhaladást biztosító nevelési-oktatási forma
- a sajátos nevelési igényű tanuló részére, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságához, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez.
- az engedélyben meg kell határozni, melyik tárgyból, melyik évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak a tanulmányi követelményeket teljesítenie. Az egyéni továbbhaladás - valamennyi vagy egyes tantárgyakból - különböző évfolyamokig, de legkésőbb - egy kivétellel - a negyedik évfolyam végéig tarthat.
- Kivétel: A súlyos és halmozottan fogyatékos tanuló esetében az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás a fejlesztő nevelés-oktatás teljes időtartamára engedélyezhető.

Óvodai, tanulói jogviszony

- Az óvodaköteles és a tanköteles korú gyermek jogviszonya nem szüntethető meg egyoldalúan az intézmény által
- A jogviszony megszüntetését írásban, indoklással ellátva kell közölni a szülővel, illetve a nagykorú tanulóval
- A határozat ellen jogorvoslatnak van helye
- Intézményváltás esetén is csak akkor szüntethető meg a tanköteles korú gyermek tanulói jogviszonya, ha már van másik intézmény, amely a gyermeket felveszi

Jogorvoslat a köznevelés rendszerében

- A nevelési-oktatási intézmény a gyermekkel, a tanulóval kapcsolatos döntéseit - jogszabályban meghatározott esetben és formában - **írásban közli a tanulóval, a szülővel.**
- Az óvoda, az iskola, a kollégium döntése, intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása (a továbbiakban együtt: döntés) ellen a tanuló, a szülő - **a közléstől, ennek hiányában a tudomására jutásától számított tizenöt napon belül** - a gyermek, tanuló érdekében eljárást indíthat, kivéve a magatartás, a szorgalom, valamint a tanulmányok értékelése és minősítése ellen. Eljárás indítható a magatartás, szorgalom és a tanulmányok minősítése ellen is, ha a minősítés nem az iskola által alkalmazott helyi tantervben meghatározottak alapján történt, a minősítéssel összefüggő eljárás jogszabályba vagy a tanulói jogviszonyra vonatkozó rendelkezésekbe ütközik.
- A köznevelés rendszerében **intézkedésre jogosult személy** vagy szervezet - a diákönkormányzat, a nevelőtestület, az iskolaszék, szülői szervezet, közösség (a továbbiakban: szülői szervezet) javaslatára - **tizenöt napon belül**, a települési önkormányzat képviselő-testülete legkésőbb a tizenötödik napot követő első ülésen **érdemi választ köteles adni.**

Fenntartó eljárása

A fenntartó jár el, és hoz másodfokú döntést

a) a jogszabálysértésre vagy az intézmény belső szabályzatának megsértésére hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá

b) az óvodai felvétellel és az óvodából való kizárással, a tanulói jogviszony, valamint a kollégiumi tagsági viszony létesítésével, megszüntetésével, a tanulói fegyelmi ügyekkel kapcsolatban érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tekintetében.

A fenntartó a kérelmet elutasíthatja, a döntést

a) megváltoztathatja, vagy

b) megsemmisítheti, és a nevelési-oktatási intézményt új döntés meghozatalára utasíthatja.

Egyéb iskolai szerv eljárása

Az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelmet - a fenntartó hatáskörébe tartozó kérelmek kivételével - az iskolaszék, ennek hiányában, a szülői közösség és nevelőtestület tagjaiból álló, legalább három tagú bizottság vizsgálja meg.

A vizsgálat eredményeképpen az iskolaszék, vagy a bizottság

a) a kérelmet elutasítja,

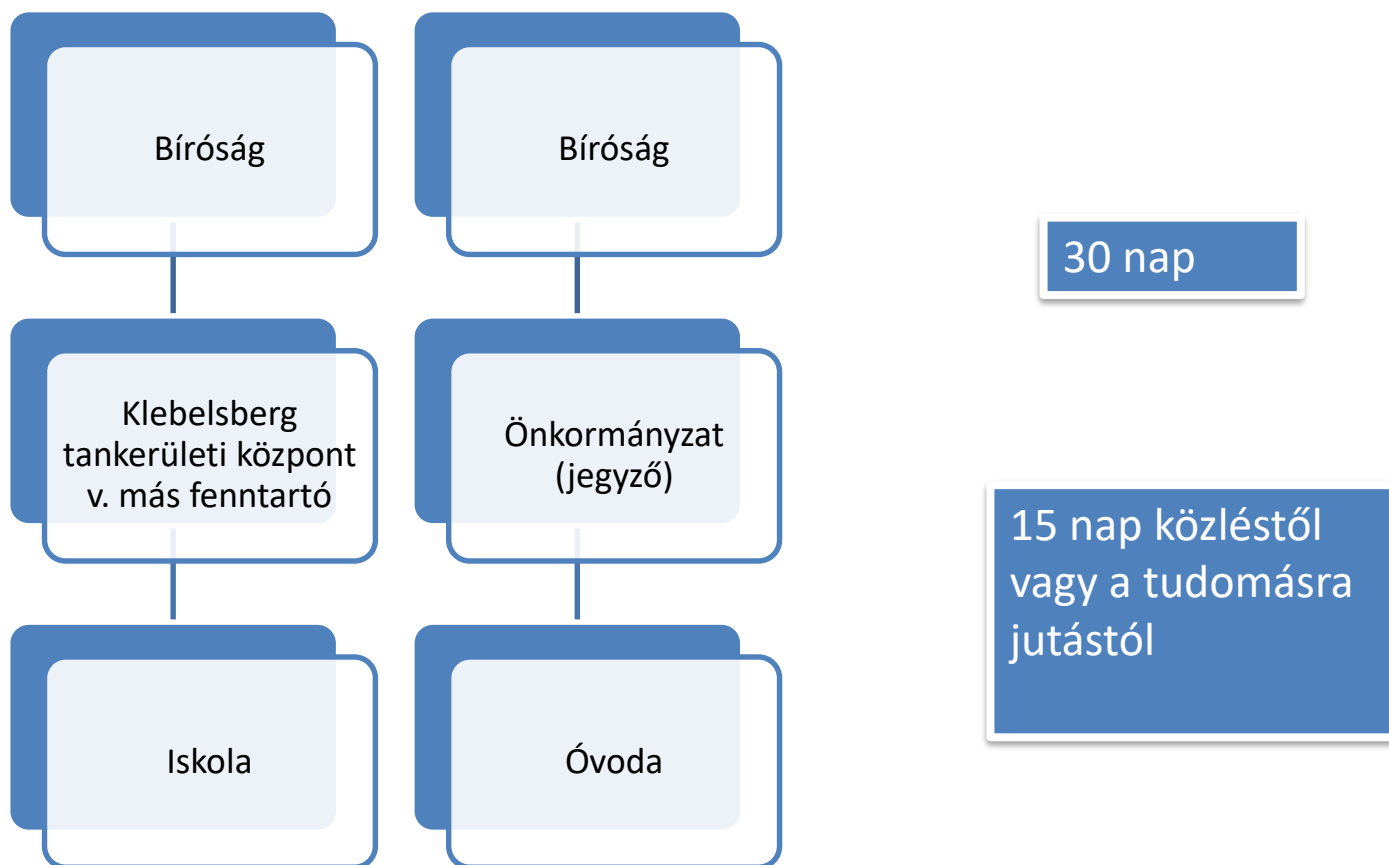
b) a döntés elmulasztóját döntéshozatalra utasítja,

c) a hozott döntést megsemmisíti, és a döntéshozót új döntés meghozatalára utasítja.

Bírósági eljárás

- A tanuló, a szülő a fenntartónak a jogszabálysértésre hivatkozással benyújtott kérelem, továbbá - a megrovás és a szigorú megrovás büntetést kiszabó fegyelmi határozat ellen benyújtott kérelem kivételével - az érdeksérelemre hivatkozással benyújtott kérelem tárgyában hozott döntését **a közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt megtámadhatja**. A keresetlevelet a bíróságnál kell benyújtani, **a döntés közlését követő 30 napon belül**.
- A nevelési-oktatási **intézmény döntése végleges**, ha meghatározott határidőn belül nem nyújtottak be eljárást megindító kérelmet, vagy az eljárást megindító kérelem benyújtásáról lemondtak. A közlésre az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.
- A keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van kivéve, ha a döntéshozó a nevelési-oktatási intézménybe járó többi tanuló nyomós érdeke miatt a másodfokú döntés azonnali végrehajtását rendelte el.

Nkt. 37.§ szerinti jogorvoslati rend

Oktatási intézmény döntésének megtámadása

Oktatási jogok miniszteri biztosa

- Bírósági eljárás helyett vitás helyzet esetén az oktatási jogok miniszteri biztosához is lehet fordulni
- Eljárásának lényege a felek közötti oktatással kapcsolatos vitás helyzet konszenzussal történő megoldása
- Az eljárás kezdeményezéséről és az eljárásról, a biztos tevékenységéről részleteket az alábbi honlapon lehet találni:
<http://www.oktbiztos.hu/#>

Egyenlő Bánásmód Hatóság

- Eljárását folyamatban lévő bírósági eljárás kizárja
- A fogyatékoság alapján történt hátrányos megkülönböztetés miatt lehet hozzá fordulni
- Hatósági eljárást folytat le
- Oktatási ügyekben is gyakran igénybe veszik az eljárását
- Az eljárás kezdeményezéséről, részletes feltételeiről az alábbi honlapon lehet tájékozódni:
<http://www.egyenlobanasmod.hu/>

Praktikus tanácsok

- Fokozatosság elvének betartása
- Írásbeli kommunikáció (posta, e-mail, feljegyzés, jegyzőkönyv)
- Jogorvoslat kihasználása
- Levelek átvétele, határidők betartása
- Ne írjunk alá semmit azonnal!

Információ források

- www.efiportal.hu
- <http://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/>
- www.oktatas.hu
- www.aosz.hu
- <http://fszk.hu/>
- <http://www.autizmusiroda.hu/>

Jogszabályok

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 40/1999. (X. 8.) OM rendelet az Oktatási Jogok Miniszteri Biztosa Hivatalának feladatairól és működésének szabályairól

Előadó elérhetősége

drmirjamkalози@esoember.hu

aoszjogsegelyszolgalat@gmail.com

Köszönöm a figyelmet!